

Preek over Filippenzen 4:8-9

- Schildwolde, 13 september 2020
- Kees van Dusseldorp
- Collecte: 1: Kerk 2: Stichting Vrienden van Sprank

Thema: 'wat je aandacht geeft groeit'

votum en groet

Opwekking 797 U brengt ons samen.

wetslezing

Psalm 15:1,2,3

gebed

lezen: Filippenzen 4

lezen: Spreuken 4:20-27

Schriftberijmingen 23 Wees blij te allen tijde (E&R 285)

preek

Gezang 473:1,2,6,9,10 (LB74) Neem mijn leven, laat het Heer

gebed

Opwekking 436 Onze Vader

collecte – Opwekking 816 Hoogste God

Psalm 146:1,3

zegen (met amen)

Gemeente van Jezus Christus,

'Ik kijk geen televisie meer. Het gaat allemaal over corona. En de een weet het nog beter dan de ander. Als ik de minister hoor, denk ik: hij heeft gelijk. Maar als ik een horeca-ondernemer hoor, kan ik dat ook begrijpen. Als iemand zegt: het gaat niet goed met het aantal besmettingen, dan word ik onrustig. Maar als iemand zegt: ach, er overlijden meer mensen aan eenzaamheid, dan vind ik alle maatregelen ook overdreven. Ik weet het niet meer. Ik raak ervan in de war. Wat moet ik er zelf van denken, wat moet ik doen? Met andere onderwerpen is dat net zo. Ik lees de krant wel en dat is voor mij voldoende. Voor mij geen nieuws- en praatprogramma's meer.'

Dat zei een oudere zuster. Zij had het alleen nog maar over de televisie. Voor jou komt daar internet nog bij, de nieuwssites, sociale media, blogs en vlogs, meningen van je klasgenoten, je collega's. De hele dag een hoosbui aan informatie. Er gebeurt zoveel tegelijk. De brand in het vluchtelingenkamp Moria op Lesbos. De botte reactie van onze regering daarop. De problematiek rond stikstof, klimaatveranderingen en ga maar door. Zoveel dingen die om je aandacht vragen. Wat moet je ervan denken? Wat moet je ermee doen?

Dit zijn nog maar de grote onderwerpen die in het nieuws komen. Dan zijn er nog de kerkelijk discussies met allerlei artikelen en rapporten. En de persoonlijke zaken. Wat in je leven gebeurt. Of in het leven van je familieleden of vrienden. Hoeveel appjes krijg jij op een dag? En hoe lang durf jij je telefoon weg te leggen? Er komt veel op je af. Er wordt een mening van je gevraagd. Je moet keuzes maken.

Heb je er iets aan dat je christen bent? Helpt je geloof je om in die veelheid van informatie een goede weg te vinden? Als je er even over nadentk zeg je misschien: 'Ja, het geloof geeft me wel houvast. Ik geloof dat het God niet uit de hand loopt. Het geeft me een stukje rust. Ik ben een kind van God – wat er ook gebeurt. Maar praktisch gezien heb ik er niet zoveel aan. Ook christenen hebben allemaal verschillende meningen. Soms nog met bijbelteksten erbij. Gelovigen gaan er verschillend mee om. Sommigen hebben lak aan de maatregelen. Anderen vinden dat het veel strakker moet. Of in de kerk: Sommigen zijn boos over de besluiten van de synode. Anderen zijn er juist heel erg blij mee.

Nu gaat het me niet om die concrete onderwerpen. Het gaat me om de vraag: Hoe kan het christelijk geloof me helpen in wat ik van iets moet denken en wat ik ermee moet doen? Geeft het geloof ook praktische handvatten? Of blijft het bij: je bent gered en een kind van God en verder moet je het maar uitzoeken net als alle andere mensen?

**

Je verwacht waarschijnlijk in een brief van tweeduizend jaar geleden geen meningen en aanwijzingen over problemen en vragen die er vandaag zijn. Toch doe je dan tekort aan de Bijbel. Brieven die in de Bijbel opgenomen zijn, lezen wij niet vanuit de gedachte dat die oude brieven misschien inspiratie geven voor ons vandaag. We lezen ze als Gods Woord waarmee Hij ons aanspreekt. Natuurlijk moeten we goed lezen wat er staat. En nadenken over de situatie waarin de brief werd geschreven en ontvangen. Maar als je je erin verdiept en goed luistert, wordt het ook tot het Woord van God voor jou vandaag.

Dan kom je erachter dat het God gaat om een compleet nieuw leven. Het goede nieuws is dat er redding is voor zondaren, dat er toekomst is voor mensen, dat er vrede is in de wereld. Door Jezus Christus. Wie dat goede nieuws gelooft, die wordt een ander mens. Die krijgt een ander leven. Die gaat anders met anderen om. Die gaat anders kijken naar de wereld, anders denken over de samenleving, andere prioriteiten stellen voor zichzelf. Dat is een leerproces, maar wel een die richting geeft aan het dagelijks leven.

Paulus schrijft in de brief aan de Filippenzen over wat je moet denken en wat je moet doen. Over wat je moet denken, schrijft hij: je moet aandacht geven aan alles wat waar, edel, rechtvaardig, zuiver, lieflijk en eervol is. Dat moet je bedenken overwegen bij alles wat op je afkomt. En over wat je moet doen schrijft hij: je moet alles doen wat je van mij hebt geleerd, aangenomen, gehoord en gezien. Zo moet jij ook handelen in de situaties waarin jij terechtkomt.

Paulus schrijft wat je moet denken en wat je moet doen. Want christen-zijn geeft wel de gelijk richting aan je mening en aan je handelen. Maar is dit niet nog erg algemeen? Helpt dit je verder om een mening te vormen in de veelheid aan informatie? Alles wat waar, edel, rechtvaardig, zuiver, lieflijk en eervol is – dat is een mooi lijstje, maar wat levert dat op? Heb je hier iets aan als je keuzes moet maken wat je gaat doen en wat niet? Je moet alles doen zoals je van Paulus hebt geleerd, aangenomen, gehoord en gezien? Maar ik heb toch nooit contact met Paulus gehad?

**

We moeten een paar centimeter dieper graven. Paulus geeft inderdaad aanwijzingen over wat je moet denken en wat je moet doen. Maar er is iets bijzonders aan de hand met die aanwijzingen. Dat lijstje met mooie eigenschappen waar je aandacht aan moet geven, dat bevat woorden die in de Bijbel zelden of nooit voorkomen. Ze komen uit de Romeinse opvoeding. Het is het ideaalbeeld van een goede Romein: waar, edel, rechtvaardig, zuiver, lieflijk, eervol. Zo behoort een Romein zich te gedragen. Voor de christenen in Filippi was dit gesneden koek. Filippi was immers een Romeinse kolonie, waar veel oud-soldaten met hun gezinnen woonden. Het is het lijstje dat bij wijze van spreken bij hen aan de muur hing. Of op de WC.

Meestal gebruikt Paulus andere woorden om een christelijke levensstijl te typeren. Maar nu pakt hij het bekende Romeinse lijstje en plakt hij dat op het nieuwe leven van de gelovigen. Ingebed in de andere aanwijzingen: wees blij in de Heer, wees vriendelijk voor de mensen, maak je nergens zorgen over en bespreek met God wat je meemaakt. Daaraan koppelt hij zijn laatste aanwijzing: geef aandacht aan alles wat deugdzaam is en gewaardeerd wordt. Zo maakt Paulus duidelijk dat het geloof in Jezus Christus de basis en de bron is voor het praktisch christen-zijn. Wat mensen waarderen als goede kwaliteiten, dat vloeit ook voort uit je redding door Jezus Christus. Ook de goede Romeinse deugden tekenen ons het profiel van Jezus Christus: waar, edel, rechtvaardig, zuiver, lieflijk, eervol. Het zijn bloemen die tot bloei komen op de vruchtbare grond van Gods genade in Jezus Christus.

Bij dat tweede is dat nog duidelijker. Paulus schrijft: je moet alles doen wat je van mij hebt geleerd, aangenomen, gehoord en gezien. Maar wat hebben ze van hem geleerd, aangenomen, gehoord en gezien? Wat Paulus een perfect mens, die geen fouten maakte?

Wat hij een geleerde die overal antwoord op wist, een wijze die anderen doorgrondde, een influencer die inspirerende verhalen kon vertellen? Nee, dat was hij niet. Hij had maar één ding: hij kende Jezus Christus en leefde met hem. In deze brief gaat het alleen maar over Hem: Paulus schrijft dat hij Christus nog meer wil leren kennen. Dat hij vanwege Christus ervoor kiest om in de gevangenis te blijven. Dat hij blij is met iedereen die ook bij Christus hoort, ook al denken ze over veel zaken anders. Hij roept op om het voorbeeld van Jezus van nederigheid en bescheidenheid te volgen. En om het kruis te dragen dat erbij hoort als je christen bent. Dat is wat de mensen van Paulus hebben geleerd, aangenomen, gehoord en gezien. En wat wij weer van andere mensen hebben geleerd, aangenomen, gehoord en gezien. Dat moet je ook doen. Zo moet je leven!

De aanwijzingen die Paulus geeft over wat je moet denken en wat je moet doen, die draaien allemaal om de ene naam die hij in dit stukje precies niet noemt: Jezus Christus. Zo maakt Paulus duidelijk dat het in-Christus-zijn doorwerkt in de praktijk van het leven. En dat wat je moet denken en moet doen begint bij je geloof en aanvaarding van Jezus Christus.

**

Dat dit niet vanzelf gaat, blijkt wel uit de opdracht dat je goede aandacht moet geven aan wat deugdzaam is en lof verdient. Het vergt een mentale beslissing om je hoofd niet vol te laten lopen met wat er op je af komt. Gebeurtenissen, verhalen, prikkels, verleidingen, claims. Meestal is dat allemaal niet zo mooi wat er over je heen komt. Het vergt ook mentale kracht om je niet te laten leiden door wat er uit jezelf naar boven komt. Je angsten, je begeerten, je primaire gevoelens van afkeer, hoogmoed, lust, boosheid. Het is goed om die emoties te voelen. Om je gedachten te herkennen. Maar geef ze niet de leiding. Maarten Luther zei dat heel mooi: 'Je kunt het niet helpen als er een vogel boven je hoofd vliegt. Maar je kunt wel voorkomen dat hij een nest bouwt in je haar.'

'Bewaar je hart' staat er in het Spreukenboek. Let erop wat je een plek geeft in je leven. Paulus schrijft: Geef aandacht aan wat waar, edel, rechtvaardig, zuiver, lieflijk en eervol is. Geef aandacht aan. Maak daar tijd voor, sta daar bij stil, bespreek dat met elkaar. Geef geen aandacht aan riooljournalistiek, aan de meningen van jan-en-alleman, aan de sensatie van schandalen, aan de smerigheid van mensen die hun lusten volgen, aan de verhalen van egocentrische blaaskaken. Je hoeft geen mening te hebben als je niet tot oordelen geroepen bent. Je hoeft niet overal iets van te vinden, op elk berichtje direct te reageren, op elke vraag een antwoord of in elke enquête een oordeel te geven.

Geef aandacht aan wat goed is en gewaardeerd wordt. 'Wat je aandacht geeft, groeit.' Deze oude wijsheid wordt toegepast in bedrijven. Positief denken. Waarderen wat goed gaat. Niet teveel tijd besteden aan problemen, maar investeren in de uitdagingen. 'Wat je aandacht geeft, groeit'. Deze wijsheid wordt toegepast in het onderwijs: Geef zo min mogelijk aandacht aan vervelend gedrag, maar beloon goed gedrag. Waardeer wat een leerling kan. Spreek niet over achterstand, maar over groeiruumte.

'Wat je aandacht geeft, groeit.' Paulus roept op om aandacht te geven aan wat deugdzaam is en lof verdient. Dat is wat je in Jezus kunt ontdekken. De mindset van een christen. Wat waar, edel, rechtvaardig, zuiver, lieflijk, eervol is. Ingebed in een persoonlijke omgang met God, in een diepe vreugde om Jezus Christus en in een welwillende

benadering van anderen. Daarbij hoort aandacht geven aan wat goed en waardevol is. 'Dan zal de God van de vrede met u zijn,' zo besluit Paulus.

**

En nu de praktijk. Zou het geloof die oude zuster helpen, die zo in verwarring is door alle berichten op de TV? Ja, het helpt haar om de TV niet uit te laten vanwege de onrust, maar vanuit de rust: er zijn andere dingen die ik belangrijker vind, waar ik aandacht voor wil hebben: mijn kinderen, mijn broeders en zusters, de naasten die mijn aandacht en hulp goed kunnen gebruiken, mijn geloof, mijn handwerken, mijn gebed.

Zou het jou helpen in de dagdagelijkse hoosbui aan informatie? Ja, het helpt je om de paraplu van het geloof op te zetten. Een droge plek creëren, jezelf herpakken, ruimte maken voor de dingen die jij waardevol vindt. Best lastig. Omdat al die prikkels een beroep op je doen. Ik voel dat tenminste wel: de neiging om direct te reageren op een mailtje of een appje. Om direct wat te doen na een telefoontje, om mijn mening te geven als iemand iets zegt. Maar daardoor komt de aandacht voor wat wezenlijk van belang is onder druk te staan. Ik moet tijd reserveren voor bezinning, voor wie mij dierbaar zijn, voor het uitvoeren van mijn roeping.

Kun je er iets mee in al die keuzes die je moet maken? Wordt het duidelijker wat je wel en niet moet doen? Ja. Niet in de vorm van directe aanwijzingen: je moet hier linksaf of je moet op deze rotonde de derde afslag nemen. Meer in de vorm van: even een stapje terug doen. Even uitzoomen. Waar zit ik? Waar kom ik vandaan? Waar wil ik naar toe? Dan komt Jezus Christus in beeld. Als je Heer, je Verlosser en je Gids. Vanuit Hem maak je met vertrouwen een keuze. Misschien blijkt achteraf dat het niet de beste keuze was. Dat geeft niet. Hij heeft de eeuwigheid. Je hebt het wel met Hem gedaan. Biddend en zoekend naar het goede.

Dus, lieve mensen. De aanwijzingen van Paulus voor wat je moet denken en wat je moet doen zijn goud waard. Geef aandacht aan wat goed is in Gods ogen en leef in Jezus Christus. Die aanwijzingen helpen je om een stap terug te doen. Ze laten je nadenken over welke waarden je wilt dienen. Ze helpen je om met anderen te bespreken wat wijsheid is. Ze maken ruimte om los te laten wat jouw verantwoordelijkheid niet is. En ze motiveren om welbewust en gemotiveerd in actie te komen waar dat nodig is. Zo krijgt je christen-zijn uitstraling. In een angstige, bedreigende en doorgedraaide wereld. De uitstraling van de God van de vrede.

Amen